

VERSLAG CONGRES #JEUGDWERKWERKT

Sessie: Jeugdwerk dat op zijn bakkes durft gaan

Datum: 12 juni 2018

Bij elke sessie op het congres #Jeugdwerkwerkt vroegen we iemand om verslag te nemen. De vorm kan daardoor variëren en is altijd een indruk van de verslaggever. Alle presentaties en andere documentatie die we ter beschikking kregen vind je in een overzicht op onze website www.ambrassade.be

- Start om 14u @ auditorium De Wolken in het Muntpunt
- Moderator = Toon Vanotterdijk

1 Inleiding sessie

1.1 Boodschap van deze voormiddag: Waarom zitten we hier nu allen samen?

Alle thema's zijn benoemd met 'De kracht van...' omdat er heel wat uitdagingen zijn voor het jeugdwerk, maar zij hebben de kracht om hier iets moois van te maken.

Vandaag de dag is jong zijn =

- Snel leven, met veel technologie en prikkels
- Met veel tijdsdruk ook in de vrije tijd
- Verdichte ruimte
- Focus op presteren
 - Gevolg hiervan: weinig ruimte voor experiment.

1.2 Is jeugdwerk de vrijplaats voor experiment?

Niet de vrijplaats die ze zou kunnen zijn:

- Klassiek management heerst
- Doelstellingen en indicatoren heersen boven vrije ruimte en experiment
- Terugvallen op de corebusiness
- Falen is zelden een optie in de realiteit
 - Vandaag de dag kan hier dus niet geëxperimenteerd worden.

1.3 Quote trip naar Berlijn

(Trip naar Berlijn om te zoeken hoe andere landen bezig zijn met innovatie en experiment) 'Jongeren worden te veel geframed in het idee dat ze voor heel veel dingen toestemming moeten vragen terwijl jeugdwerk een verhaal is met heel veel mogelijkheden.'

2 Start gesprek panelleden

2.1 Voorstelling van de vijf panelleden

De genodigden =

Mensen die hij (Toon) in het voorbije jaar is tegen gekomen die bezig zijn met de praktijk. Interessant om deze collega's te laten vertellen, zij hebben veel meer ervaring en expertise. Bijvoorbeeld in het opstarten en doen draaien van de praktijk.

2.2 2 minuten voorstelling van zichzelf

- Bert Anthonissen (Bert 1) van Villa basta te Genk
 - Doet aan projectcoördinatie in Genk
 - Ze misten in Genk een plek waar jongeren hun ding konden doen, zonder dat de stad het aanbod moest bepalen. Want in Genk was/is er op zich een groot aanbod. Voor dit project wouden ze eens omgekeerd vertrekken, bottom up, vanuit de noden van de jongeren. In de hoop input uit hen te verkrijgen om zo te weten ze komen wat zij willen.
 - Samen met de jeugddienst en het jeugdwelzijnswerk zijn ze gaan zoeken naar een mogelijke ruimte om een creatief jeugdhuis op te richten (ze kwamen terecht in het oud gemeentehuis), maar dit was helemaal mislukt. Vervolgens hebben ze dan een andere aanpak geprobeerd: de jongeren zelf laten doen. Nu hebben ze een ruimte die lijkt op een kraakpand. Dit hebben ze Jungle genoemd (naam die de jongeren zelf gekozen hebben) en hier kunnen jongeren creatief hun ding doen.
- Bert Nauwynck (Bert 2) van Transit te Kortrijk (= Kortrijkse jeugddienst)
 - Coördinator
 - Ze hadden een lege site gekregen, een NMBS loods, om zo de jeugddienst weg te trekken uit het stadhuis voor de aantrekkelijkheid te vergroten.
 - Dit zorgde voor ruimte en een voorwaarde voor experiment is ruimte.
- Wannes Fremaut van het Entrepot (een creatieve vrijhaven) te Brugge
 - Doelstelling = creativiteit stimuleren bij jongeren
 - Hebben een concertzaal
 - Een radiozender
 - Een fuifzaal
 - Een fablab
 - De Tank = tijdelijke invulling van de ruimte in het hart van het centrum, gelegen in een oud kantoorgebouw. Hier houden ze bijvoorbeeld exposities en krijgen jonge curatoren de kans om een expo te houden. Dit worden Tankavonden genoemd.
- Céline De Coninck van Minus one te Gent
 - Events ondersteunen
 - Projecten zoals artistieke expressie en ondernemerschap
 - Hiervoor vertrekken ze vanuit de openbare ruimte. Ze laten jongeren creatief hierover nadenken.
 - Radio Rabot
 - Fablab
 - Houtatelier

Ze willen projectmatig rond die openbare ruimte te werken

- Sabine Tonet van Mijnleuven (= jongerdienst van Leuven) te Leuven
 - Ze willen jongeren ondersteunen in het uitbouwen van hun ideeën
 - Hiervoor zijn ze op zoek gegaan naar de uitvoer van al die ideeën
 - Zo is de Stelplaats ontstaan (een oude stelplaats van de Lijn die ze voor hun projecten kunnen gebruiken)
 - Hier willen ze jongeren de kans geven om hun projecten van A tot Z uit te bouwen
 - Dit is voor hen een pilootproject of eerder een hefboomproject, want ze willen het ook beleidsmatig inzetten om op langere termijn jeugdruimte in de stad kunnen bestendigen.

2.3 Wat is die kracht van dat experiment? En wat is dan dat experiment?

- Innoverende praktijken
- Gericht op maatschappelijke verandering
- Waarbij de bestaande spelregels in vraag gesteld worden

2.4 Hoe herkennen de sprekers hun praktijk daarin?

- Sabine:
Wanneer je een tijdelijk project in de ruimte opzet dan is het moeilijk om met bestaande spelregels aan de slag te gaan. Je moet hiervoor omwegen vinden om deze bestaande spelregels te omzeilen. Er moet experimenteel omgegaan worden met die bestaande regels om je project toch min of meer in te passen in die spelregels.
- Céline:
Zij zijn nog heel kleinschalig bezig op individueel niveau dus maatschappelijke verandering is nog een heel groot woord.
De reden dat ze op openbare ruimte gericht zijn heeft met zichtbaarheid te maken. Want deze jongeren verschuilen zich vaak, wat jammer is, want die zijn vaak wel met toffe dingen bezig. Dit is dus toch eigenlijk wel wat maatschappelijke verandering.
- Bert 1:
Bij het project Jungle hebben ze in het begin eerst naar onder gekeken. In het begin mislukte dit project, omdat veel jongeren nog niet klaar waren voor deze vrijheid en eigenaarschap. Bijgevolg zijn er een aantal afgevallen. De jongere moet er dus zelf klaar voor zijn voor die zelfstandigheid en eigenaarschap anders kan het niet lukken. Als jeugdwerker moet je de jongere hier klaar voor maken. Zij hebben tips gekregen van Gigo's over hoe ze de jongeren kunnen aanpakken.
Spelregels: Hun gebouw wordt beperkt door een beschermde gevel waar ze bijvoorbeeld niet de naam Jungle op mochten vast vijzen. Dus is het creatief omgaan met hun ruimte. Uiteindelijk is er afgesproken dat alles mag (behalve aan de gevel), zolang het gebouw terug in zijn oorspronkelijke staat kan hersteld worden.
- Bert 2
Wat is experimenteel jeugdwerk? Wij hebben de ruimte experimenteel ingevuld, maar echt experimenteel jeugdwerk is het niet. Vanaf dat je experimenteert met nieuwe projecten en je wil projecten ondersteunen dan zit daar een hele resem aan tools achter die eigenlijk hetzelfde zijn als het reguliere jeugdwerk. Bijvoorbeeld het schrijven van subsidiedossiers. En dat willen ze nog proberen te vermijden.

- Wannes
Onze werking is al 14 jaar bezig. Wij hebben gelukkig een goede overeenkomst met de stad, maar in ruil voor veel geld verwachten ze wel heel wat verslagen. Maar over het algemeen hebben we een bevoorrechte positie want we hebben al veel coole dingen kunnen realiseren.

2.5 Het middelenverhaal stelt dat er genoeg middelen zouden zijn voor elk project. Zijn middelen pure noodzaak? Want vaak hoor je dat er geen ruimte is voor experiment, omdat er zijn niet genoeg middelen zijn.

- Wannes:
Vooral erkenning is belangrijk.
- Céline:
Vooral tijd is belangrijk en investeren in mensen en energie (personeelsmiddelen).
- Sabine:
Ze hebben voor hun project een startbod van Leuven gekregen, maar voor de rest zelf naar middelen moeten zoeken. Zij vindt dat je net creatief en experimenteel kan zijn omdat ze geen geld hebben. Als het water zo hoog staat dan ben je veel creatiever. Creativiteit en innovatie door de beperking. Je ontdekt dingen door tekort voor geld. -> geen pleidooi voor minder middelen voor alle duidelijkheid!

2.6 Welke rol moet jeugdwerk daarin spelen?

2.6.1 De eerste vraag: zijn jullie jeugdwerk?

- Bert 1:
Hij is terug jeugdwerk geworden, sinds hij voor Villa Basta werkt. Want voor Jungle was hij vooral organisator, maar sinds Jungle is hij netwerker tussen de jongeren en een aanspreekpunt geworden voor hen. Hij is veel meer jeugdwerker dan hij voordien ooit was. Dit door bij hen rond te hangen en betrokken te zijn. Dan experimenteren ze ook meer, maar dan blijven ze vooral hangen omdat je zo meer betrokkenheid heb bij hen en er een band ontstaat.
- Bert 2:
Zij zijn vooral ondersteuner van de jongeren die creatief zijn. Die hebben ondersteuning op maat nodig. In gesprek gaan met hen, nabijheid tonen en er zijn is vooral heel belangrijk. Dit zorgt voor een lagere drempel.
- Céline:
Ze konden niet enkel focussen op verhuur van de zaal (Minus One)
Ze zitten midden in een wijk van moslims die niets hebben aan dat jeugdhuis. Ze is dan op de straat getrokken om jongeren aan te spreken en te betrekken. Dus ze zegt dat ze echt wel een jeugdwerker is nu. Ook zij stelt dat investeren in die vertrouwensband super belangrijk is. Maar dit vertrouwen winnen gaat heel traag. Ze heeft open structuren moeten opzetten zodat ze hun ding konden doen, maar toch binnen een bepaald kader.
Wat is dan de succesfactor van zo een kader om te experimenteren?
Projectmatig werken: een trambrug innemen tijdens een festival.
Duurzaamheid: een wekelijks makerslab.
- Wannes:
Meerwaarde is dat er mensen samen wonen en zo creëer je veel interactie

2.6.2 Heel dat product proces verhaal komt steeds terug.

Ze willen allen wel een uiteindelijk doel bereiken met hun projecten = product. Maar ondertussen, tijdens het toewerken naar het product, loopt wel heel dat proces wat super belangrijk is. Zoals het investeren in die vertrouwensband en relatie met de jongeren. Om zo een meer duurzame groep te creëren.

2.6.3 Is er een magische formule?

Is het genoeg om als werking het kader aan te bieden om binnen te werken, het gebouw als fysieke ruimte en afspraken om aan te houden? Lukt het dan?

- Sabine:
Je kan niet iedereen van A tot Z begeleiden, want het breder kader moet in het oog gehouden worden.

2.6.4 Wat met de beschikbare ruimte van elk van deze werkingen?

- Gent heeft een kleine zwarte box -> openbare ruimte is voor hen dus eigenlijk een pure noodzaak. Zorgt ook voor creativiteit door gebrek aan
- Leuven heeft met de stelplaats oké grote ruimte
- Brugge heeft vier locaties
- Bert 2 heeft een heel gebouw.
- Bert 1 heeft heel het “kraakpand” als ruimte

2.6.5 Wat zijn de randvoorwaarden die er zijn om met jongeren te experimenteren of jongeren te laten experimenteren

- Bert 1:
De relatie met de stad. In het begin zorgde de stad voor veel tegenwerking. Dit was een vertrouwenskwestie. Ze hadden schrik dat ze het gebouw gingen vernielen. Want het moet steeds naar de oorspronkelijke staat terug gebracht worden.
De grootste randvoorwaarde zijn de schepenen en het stadsbestuur die de toestemming geven om hun ding te kunnen laten doen.
Wat als de ruimte verdwijnt?
Het idee en de jongeren blijven maar de fysieke ruimte kan verdwijnen, daar zijn ze hun van bewust.
- Céline:
Naar de jongeren toe mag je niet steeds laten merken dat het de politiek is die de touwtjes in handen heeft en beslist wat wel en niet mag, want wat niet mag is aantrekkelijk. Je moet dus proberen om ze in een legaal format ze helemaal uit hun dak te laten gaan. Ze moeten zoals eerder gezegd wel de regels van het beleid volgen, maar deze subtiel een beetje “omzeilen”.
- Tegen schenen stampen mag wel eens op een fatsoenlijke manier.
- Jongeren willen zich heel hard bewijzen en laten zien dat ze iets tof aan het doen zijn, ook aan de “grote mannen van ’t stad”.
- Het is een truc om het merk van je werking belangrijker en hipper te maken dan om u als stadsproject voor te doen, omdat je als stad eerder duf en belemmerend lijkt. Bijvoorbeeld zoals Stelplaats in Leuven.
 - Hetzelfde bij Transit in plaats van jeugdendienst Kortrijk. De jongeren leggen niet de link met de stad wanneer ze bij Transit zijn. Zij geven zo heel veel kritiek en komen zo de noden van de jongeren te weten.

Ze hebben ook het geluk dat ze een goede band hebben met de schepenen, dus ze kunnen effectief makkelijker verandering krijgen.

- Samenvatting van Toon:
Een goed kader aanbieden is belangrijk, zoals bijvoorbeeld de ruimte aanbieden en coaching. Maar ook die zichtbaarheid van de jongere en een goede vertrouwensband. Ook branding is belangrijk. En goed schipperen tussen beide partijen, bijvoorbeeld iemand uit de creatieve sector en iemand uit beleid en daartussen schipperen en dan hou je een goede middenweg.
- Openheid van de mensen die er werken is heel belangrijk.
- De jongeren zelf het programma laten invullen en hen daarbij ondersteunen.
- Een enorme diversiteit aan medewerkers zorgt voor heel gevarieerde en goede ideeën.

2.6.6 Anekdoten en verhalen waarbij de panelleden keihard met hun hoofd tegen de muur zijn gelopen.

- Céline:
Er werd in Gent een SMAKhack georganiseerd. Hiervoor zochten ze kleine artiesten die hier aan deel konden nemen. Ze wou de jongeren uit de buurt daar chaud voor krijgen om aan deel te nemen. Ze had dan iemand gevonden. Deze persoon had haar 2 maand lang aan het lijntje gehouden, want eigenlijk was hij helemaal geen kunstenaar en wou hij gewoon even met haar voeten spelen.
- Sabine:
Aan de inkom van hun locatie hebben ze een lange muur die ze aanbieden als legale graffitimuur waar eender wie op kan komen oefenen. Voor de opening van de stelplaats hadden ze een paar artiesten gevraagd om samen te werken om een kunstwerk op de muur te spuiten. Dit zorgde voor een heel mooi resultaat. Op een dag kwamen ze toe en drie gasten hadden heel die muur terug volledig geel geschilderd en er lelijke tags op gezet. Hiervoor waren ze ambetant op deze gasten, wat bij het dan weer in het verkeerde keelgat schoot.
 - Uit geleerd dat ze zich vooraf niet mogen vastpinnen op één specifiek idee en de jongeren moeten laten doen.
- Wannes:
Een van de laatste Tankavonden kwamen er 2 meisjes bij hem langs met psychische problemen. Zij vertelden dat kunst hen enorm hielp en dat ze graag ook eens een project bij tank wilden doen. Na lang discuten hebben ze hen curator laten zijn van een avond. Tijdens het traject naar deze avond zijn de meisjes hervallen. De link met hun werking ging verloren door de samenwerking met het centrum.
 - Maar wel goed resultaat -> veel jongeren positief beïnvloed

2.6.7 Drempels: Wat is je eerste beleidsdaad die je zou doen om het jeugdwerk te boosten in je stad?

- Bert 1:
Het jaarverslag moet steeds vol cijfers staan. Hij zou dit laten vallen want cijfers beschrijven het project en de vibe die er heerst niet. Kom eens langs in plaats van een verslag te schrijven.

- Bert 2:
Er is steeds heel veel ambitie. Uitdaging is belangrijk. Maar vaak blijven middelen om het effectief te doen achterwege. Er zou moeten worden ingezet op de dienst, want die geraakt verouderd. Er is heel veel werk om de mentaliteit te verbeteren. Zowel bij beleidsmakers als bij burgers.
- Céline:
Het is jammer dat er bij een project steeds moet geteerd worden op het eindresultaat, het doel, het product. Ze willen maatschappelijke verandering in heel de stad creëren en niet dat alle jongeren binnen hun organisatie gedropt worden.

2.6.8 Wat met quick wins?

- Alle opportuniteiten die voor u liggen grijpen. Zelfs al lopen er dingen mis. En 10% daarvan op lange termijn kunnen schuiven is ideaal.
- Residenties in de zomer georganiseerd gedurende 2 maanden en was succesvol.

2.6.9 Rol van de jeugdwerker: Wat kan de jeugdwerker doen?

- Een jeugdwerker moet procesgericht dingen in beweging zetten en een aanbod creëren.
- Valkuil: De gedachte dat van onderuit werken direct goed ging werken. Maar dat viel zwaar tegen. Ze moest vertrekken vanuit de input van de jongeren en dat dan zelf in een idee gieten.
 - Een jeugdwerker is een puzzelaar
 - Ze horen heel veel ideeën, maar ergens heerst er een beperking (tijd en ruimte)
- Een aanbod aanbieden. Puzzelen door de juiste mensen samen te brengen. Freelancers die kunnen beantwoorden aan de vragen van de gasten.

2.6.10 Wat kan het brede jeugdwerk van jullie leren (rond experiment en innovatie)

- Eigenzinnig zijn
- U niet laten tegen houden door de regeltjes
- Niet in kotjes denken en een beetje gek zijn

3 Publiek mag nu vragen stellen:

- Hoe trek je de jongere mee in het open verhaal?
 - De jongeren waren er in het begin niet klaar voor en wisten niet wat te doen met de open ruimte. En anderen wisten dat dan weer wel. Dus het is een goed idee van die een beetje samen te zetten. Each one teach one.
 - Bij de radiowerking (Brugge) is er een hele grote diversiteit. En daar moet een goede samenwerking in gevonden worden, om ze er op te wijzen dat ze zich aan bepaalde regels houden om dat gezamenlijke verhaal niet uit het oog te verliezen. Het huishoudelijke reglement is door de jongeren zelf geschreven wat zorgt voor goede afspraken en zo creëren ze zelf het kader waarbinnen ze hun ding kunnen doen.
 - Programmatorenoverleg: iedereen moet ook zijn eigen ruimte hebben

- Branding is heel belangrijk om jongeren een veilige plek te geven om te kunnen experimenteren. Hoe kunnen we bij de Chiro jongeren bereiken die we nu nog niet bereiken? Zouden we moeten rebranden om voor jongeren een veilige omgeving te bieden om te experimenteren?
 - Een sterk merk hebben is belangrijk en zo kan je meer jongeren aantrekken.
 - Je kan iets nieuws uitwerken intern met de dingen die je hebt. Of je kan ook eens extern werken met andere organisaties, om zo een breder publiek te proberen bereiken. Aanbod vergroten door externe samenwerkingen aan te gaan.
 - Branding gaat over veel meer dan enkel het werk. Good practices in de spotlights zetten, in plaats van een nieuw merk uit te denken.
 - Chiro kan je niet zomaar een nieuw merk geven
 - Branding lijkt niet nodig. Want de naam kan veranderen maar de inhoud zal hetzelfde blijven. Verkoop uw brand met wat je hebt en laat zien dat je succesvol bent.
- Jongeren die het idee hebben om in de maatschappij dingen te veranderen en te innoveren, waar kunnen zij terecht? Zijn er bij jullie ook jongeren welkom die een probleem in de maatschappij willen aanpakken? Omdat ik gehoord heb dat jullie veel rond events en creativiteit werken
 - Sabine:
Vluchtelingenwerking die bij stelplaats kunnen aansluiten
 - Wannes:
Hack The City project in Brugge. Om de mening van jongeren te verzamelen over hun toekomstvisie over de stad.
 - Meetingpoint: methodiek om met jongeren met een migratieachtergrond te gaan spreken over identiteit en migratie. Prachtig om te zien hoe bij iedereen dezelfde zaken leven.
 - Céline:
Heel veel jongeren hebben niet het gevoel dat ze hun mening niet zomaar kunnen gaan verkondigen tegen iemand waarvan dat zij vinden dat die het probleem vormt.
 - Het is niet erg om zelf eens niet op iets te kunnen antwoorden, maar je moet wel kunnen doorverwijzen. Dus netwerken zijn heel belangrijk!
 - Actief bruggen slaan en puzzelen.

4 Slot

4.1 Wat je echt moet onthouden van deze sessie: heel kort

- Experimenteren vraagt van begin tot einde een andere mindset. Niet teveel toestemming vragen op voorhand maar excuseer u achteraf. Er los voor gaan.
- Experimenteren is misschien niet het juiste woord maar doe maar gewoon je ding.
- Vanuit ondersteuningsoogpunt geloven wij in de kracht van de jongeren zelf. Start vanuit een waarde van het idee, niet vanuit een veroordeling, in eender welke fase dat het idee zit.
- Let them do it. geef hen de kans het te doen en maak het plezierig. Het moet ook eens leuk zijn, amuseer u ook gewoon.
- Er is geen handleiding voor jeugdwerk of experiment. Start bij wat je wilt doen en dan kom je het wel op je pad tegen.